

Protokoll fra møtet i rovviltnemnda for region 8 den 26.6.2014

Sted: Rica hotell Vadsø

Tid: 08.00–13.00 (fem timer møte, tre timer forberedelse)

Til stede

Rovviltnemnda	Andre
John Karlsen (leder)	Tore Johan Olsen (FM i Finnmark, miljøvernadv.)
Fred Johnsen (nestleder)	Torhild Gjølme (FM i Finnmark, landbruksadv.)
Trine Noodt	Anne Guttormsen (FM i Finnmark, landbruksadv.)
Per Mathis Oskal	Truls Halvari (Finnmark bondelag)
	Jon Petter Gintal (Sametignet)
	Morten Kjørstad (Rovdata)
	Heidi-Marie Gabler (FM i Troms)
	Andreas Røsæg (FM i Troms)

Sakliste

12/14 Godkjenning av innkalling og sakliste	s. 1
13/14 Orienteringssaker	s. 1
14/14 Referatsaker	s. 2
Rovdata, bestandsovervåking og bestandstall v/Morten Kjørstad	kl. 08.10–08.55
15/14 Lisensfellingskvote for jerv lisensfellingsperioden 2014/2015	s. 2
16/14 Anbefaling til Miljødirektoratet om lisensfellingskvote bjørn	s. 12
17/14 Tydelig soneforvaltning, evaluering i region 8	s. 19
18/14 Dyr i drift, orientering om aktiviteter de siste måneder	s. 23
Urfolksrett og konsultasjoner kontra forpliktelser om rovvilt v/Jon Petter Gintal	kl. 11.30–12.00

12/14 Godkjenning av innkalling og sakliste

Vedtak:

Vedtatt som innstilt.

Innstilling til vedtak:

Rovviltnemnda for region 8 godkjenner innkalling og sakliste til møte den 26.6.2014, med følgende endring: Orienteringssaker og referatsaker tas til slutt.

13/14 Orienteringssaker

- Nemnda orienterer om aktiviteter siden forrige møte
- Kort orientering fra Fylkesmannen i Finnmark
- Kort orientering fra Fylkesmannen i Troms
- Kort orientering fra Finnmark bondelag v/Truls Halvari

14/14 Referatsaker

Innhold	Dato
Miljødirektoratet: Avslag på søknad om skadefelling på jerv i Slepelvlia – Skakteråsen i Dividalen – Lainiovuoma..	29.4.2014
Miljødirektoratet: Avslag på søknad om skadefellingstillatelse på bjørn i Dividalen – Troms	28.5.2014
Miljødirektoratet: Avslag på søknad om uttak av jerv i reinbeitedistrikt 21 – Kvalsund kommune	19.5.2014
Miljødirektoratet: Betinget fellingstillatelse på ulv 2014	13.5.2014
Miljødirektoratet: Ekstraordinære uttak av jerv i region 8 – Finnmark	8.5.2014
Miljødirektoratet: Ekstraordinære uttak av jerv i region 8 – Troms	17.4.2014
Tana kommune: Melding om vedtak: Finansiering av interkommunale skadefellingslag for rovvilt	21.3.2014
KLD: Finansiering av interkommunale skadefellingslag for rovvilt	31.3.2014
KLD: Forskrift om erstatning når husdyr blir drept eller skadet av rovvilt	30.5.2014
FMFI og FMTR: Fylkesmennene i rovviltregion 8 ber om tilbakemelding på vår tolkning av rovviltforskriften § 9, tre..	6.3.2014
KLD: Tolking av rovviltforskriften § 9 om dekning av kostnader ved skadefellingsforsøk	25.3.2014
Troms Fylkeskommune: Forlenget jakttid på gaupe til 30. april – uttalelse	10.3.2014
FMTR: Klage på vedtaket om avslag på søknad om skadefelling av gaupe i Mauken oversendes til Miljødirektoratet..	12.5.2014
Miljødirektoratet: Kvote for betinget skadefelling for brunbjørn og gaupe	30.5.2014
Miljødirektoratet: Vedlegg til brev om betinget skadefelling 2013/2014	
Miljødirektoratet: Midlertidig svar på henvendelse om ekstraordinært uttak av jerv i Troms Fylkesmannen i Troms	10.4.2014
Miljødirektoratet: Planleggingsrammer for rovviltneemndene i 2014 – Kap. 1420 post 21 og post 73	5.4.2014
Bioforsk: Populasjonsovervåking av brunbjørn, DNA-analyse av prøver innsamlet i Norge i 2013	24.3.2014
FMTR: Melding om vedtak – Pålegg om utdriving etterfulgt av tvangsmulkt – Saarivuoma sameby	13.3.2014
FMTR: Melding om vedtak – Pålegg om utdriving etterfulgt av tvangsmulkt – Talma sameby	13.3.2014
KLD: Instruks om tidsfrister i saker knyttet til rovvilt fastsatt av Miljøverndepartementet 16. desember 2013. I kraft..	16.12.2013
FMFI: Tilsagn om midler til akutte forebyggende tiltak i reindriften	5.6.2014
Rovviltneemnda i region 7: Vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i rovviltregion 7 – Nordland	4.6.2014
Rovviltneemndene i Norge: Oversendelse av brev fra alle rovviltneemndene	6.2.2014
Stortingsrepresentanter: Representantforslag 23 S (2013–2014) om tiltak for å oppfylle rovdryforliket	12.2.2014
KLD: Svar vedrørende tilleggsspørsmål Representantforslag 23 S (2013–2014)	24.4.2014
KLD: Tydelig soneforvaltning og høy beredskap	28.4.2014
KLD: Svar på tilleggsspørsmål vedrørende Representantforslag 23 S (2013–2014)	5.5.2014
Energi- og miljøkomiteen: Innstilling 197 til Stortinget (2013–2014) fra energi- og miljøkomiteen	15.5.2014
KLD: Svar på brev om rovviltforvaltningen	21.5.2014
KLD/LMD: En tydeligere soneforvaltning i rovviltforvaltningen	21.5.2014

15/14 Lisensfellingskvote jerv for lisensfellingsperioden 2014/2015

Vedtak:

Kvotefor lisensfelling vedtas som innstilt. Rovviltneemnda gjør følgende presisering: I region 8 har antall jerv ligget over bestandsmålet i mange år. Rovviltneemnda forutsetter at kvoten tas ut i løpet av lisensfellingsperioden, og at Fylkesmannen setter inn interkommunale skadefellingslag og at Miljødirektoratet setter inn Statens naturoppsyn, for å klare dette. Rovviltneemnda forutsetter at ekstraordinære uttak starter mens det enda er gode lysforhold inneværende år.

Innstilling til vedtak:

Lisensfellingskvote for jerv i Finnmark, Troms og samarbeidsområdet med Nordland settes til 48 jerver, derav inntil 26 tisper. Av kvoten kan inntil elleve felles i A-områdene, derav inntil seks tisper.

Kvotefor Finnmark settes til 28 jerver, derav inntil 15 tisper. Av kvoten kan inntil tre felles i A-området, derav inntil to tisper.

Kvotefor Troms og samarbeidsområdet med Nordland settes til 20 jerver, derav inntil elleve tisper. Av kvoten kan inntil åtte felles i A-området, derav inntil fire tisper.

Som A-området i samarbeidsområdet regnes området øst for E6 som ikke er prioritert beiteområde for sau- eller prioritert kalvingsland for rein, i følge forvaltningsplan for gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn i region 7 – Nordland, vedtatt mars 2011.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29 og rovviltforskriften § 18. En eventuell klage skal fremsettes for rovviltnemnda i region 8 v/Fylkesmannen i Troms, jf. forvaltningsloven § 32.

Politiske føringer og lovverk som ligger til grunn for sekretariatets saksfremlegg

- St. meld. nr. 15 (2003–2004) Rovvilt i norsk natur
- Innst. S. nr. 174 (2003–2004)
- Lov om viltet (viltloven) av 29.5.1981
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) av 19.6.2009
- Forskrift om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) av 18.3.2005
- Forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013
- Forvaltningsplan for gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn i region 7 – Nordland, vedtatt mars 2011.

Saksfremstilling

Internasjonale avtaler og rammer

Norge har internasjonalt forpliktet seg til å ta vare på jerv gjennom Bernkonvensjonen som av Norge ble ratifisert i 1986. Konvensjonen inneholder krav til bevaring av flora og fauna i deres naturlige leveområder.

Sammen med 191 andre land og EU har Norge signert konvensjonen om biologisk mangfold. Konvensjonen trådte i kraft i 1993. Land som har underskrevet avtalen er forpliktet til å lage nasjonale strategier og handlingsplaner for å bevare det biologiske mangfoldet. Landene skal blant annet bevare truede arter og fremme samarbeid med andre land om biomangfold. De rovviltartene som finnes i Norge, er i vesentlig grad felles bestander med våre naboland Sverige, Finland og Russland. Disse lands respektive forvaltningsregimer har stor betydning for den norske rovviltforvaltningen.

Norge har også tilsluttet seg andre avtaler som kan ha betydning for forvaltningen av rovvilt. Spesielt kan Europarådets dyreholdskonvensjon og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter artikkel 27 samt ILO-konvensjonen nr.169 om urfolks rettigheter nevnes.

Rammene for norsk rovviltforvaltning er gitt i norsk miljøvernlovgivning og i de internasjonale avtaler Norge har sluttet seg til.

Nasjonale rammer

Den 16. juni 2011 ble rovviltforliket i Stortinget inngått med enighet i alle partier. Forliket tar for seg forvaltningen av gaupe, jerv, ulv og bjørn. Forliket sier også noe om videre forvaltning av kongeørn.

Forliket sier at den norske rovviltforvaltningen skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette.

Rovviltforliket av 2004 hadde sitt fundament i stortingsmelding nr. 15 (2003–2004), *Rovvilt i norsk natur*, og Stortingets behandling av denne gjennom innstilling S. nr. 174. Føringene i disse to dokumentene er fulgt opp i rovviltforskriften som igjen er hjemlet i naturmangfoldloven og i viltloven. Naturmangfoldloven – som er Norges første lov om vern og bærekraftig bruk av naturen, både i og utenfor vernede områder, er ett av en rekke tiltak som følger opp den globale konvensjonen om biologisk mangfold. Velferden til viktige byttedyr for rovviltet, som tamrein og sau, er regulert gjennom lov av 19.6.2009 om dyrevelferd med tilhørende forskrifter.

Det går frem av rovviltforliket 2011 at det skal legges vekt på regional forvaltning, med mål om at den regionale myndigheten i rovviltforvaltningen skal styrkes. Det skal utvises respekt for eiendomsretten samt enkeltmenneskers og lokalsamfunns livskvalitet. Forvaltningen skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap.

Den todelte målsettingen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Denne todelte målsettingen støtter seg til formålsparagrafene i viltloven, naturmangfoldloven og rovviltforskriften:

Viltloven § 1 (lovens formål)

Viltet og viltets leveområder skal forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares.

Innenfor denne ramme kan viltproduksjonen høstes til gode for landbruksnæring og friluftsliv.

Naturmangfoldloven § 1 (lovens formål)

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Rovviltforskriften § 1 Formål

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at artene, herunder jerven, og dens genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at jerven forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid veies opp mot andre viktige samfunnsinteresser jf. naturmangfoldloven § 14 (vektlegging av andre viktige samfunnsinteresser og samiske interesser). En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Beitebruk i utmark gjennom tamreindrift og husdyrbeite representerer viktige økonomiske og kulturelle samfunnsinteresser. Samtidig opprettholder beitebruk et landskapsmessig mangfold av økosystemer med høy biodiversitet.

Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften, og gjennom forvaltningsplan for rovvilt i region 8.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Dette gjelder kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), samlet belastning (§ 10), kostnader ved miljøforringelse (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12). Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og 12 er omtalt senere. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnader ved miljøforringelse og blir ikke sett på som relevant i denne saken.

Kunnskap om rovviltartene, både jerv, gaupe, bjørn og ulv er noe av det beste vi har på artsnivå både når det gjelder bestandssituasjon og økologi. Rovviltforvaltningen har hatt høy prioritet de siste år, og vi har etter hvert også en god forvaltningskunnskap om hvordan rovviltartene reagerer på aktiv forvaltning. Gjennom blant annet omfattende innsats fra Statens naturoppsyn ved å registrere hvor mange valpekull som blir født hvert år, og ved å kontrollere disse dataene opp mot analyser av DNA fra jerv, har Rovdata sammenstilt mye kunnskap om jerv, blant annet i NINA Rapport 898 (Yngleregistreringer av jerv i Norge i 2012) og i NINA Rapport 732 (Järv i Skandinaviens – status och utbredning 1996–2010).

Regional forvaltning

Rovviltregion 8 består av Finnmark og Troms. Rovviltnemnda i region 8 har inngått en samarbeidsavtale med rovviltnemnda i region 7, Nordland. I følge samarbeidsavtale mellom rovviltnemndene i region 7 og 8 skal nordlige områder av Nordland omfattes av kvotevedtak for Troms. Samarbeidsavtalen er som følger:

Samarbeidsavtale mellom rovviltnemndene i region 7 og 8

Rovviltnemnda i region 7 og rovviltnemnda i region 8 har inngått følgende avtale om kvotejakt på gaupe, lisensfelling av jerv, samt kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv:

1. Ved fastsetting av:
 - kvote for jakt på gaupe,
 - kvote for lisensfelling av jerv,
 - kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv

i grenseområdene mellom Nordland og Troms, skal følgende område i Nordland omfattes av kvotevedtak for Troms:

Fastlandsdelen av Tjeldsund kommune, hele Evenes kommune og den delen av Narvik kommune som ligger nord for Rombaken (fra Rombaksbotn går grensa for området i Norddalen opp til Ofotbanen og langs Ofotbanen til svenskegrensa).

2. Kvotevedtak i dette området fastsettes av rovviltnemnda i Troms, som en del av fellingsområdene på Troms-sida av grenseområdet.
3. Sekretariatet for rovviltnemnda i region 8 skal ved utarbeidelse av saksframlegg for fastsetting av kvoter, legge vekt på:
 - bestandssituasjonen for de aktuelle artene i området,
 - fastsatt bestandsmål for de aktuelle artene i Nordland,
 - føringer i gjeldende forvaltningsplan for rovvilt i Nordland
 - tapssituasjonen for sau og rein i området

4. Rovviltnemnda i region 7 skal gis anledning å komme med merknader til saken før det fattes vedtak om slike kvoter.
5. Kvotejakt og lisensfelling i dette området administreres av Fylkesmannen i Troms. Søknader om skadefelling av jerv, gaupe, ulv og bjørn i dette området skal behandles av Fylkesmannen i Troms i nært samarbeid med Fylkesmannen i Nordland.
6. I de tilfeller der Direktoratet for naturforvaltning har myndigheten til å fastsette slike kvoter i en eller begge rovviltregionene, oppfordres det til at DN fatter vedtak i samsvar med denne avtalen. Det legges til grunn at rovviltnemnda i region 8 kan fatte vedtak om kvoter i det aktuelle området i Nordland også i tilfeller hvor myndigheten til å fastsette slike kvoter i region 7 er tillagt DN.
7. Denne avtalen gjelder for perioden 6.9.2012–1.6.2015. Ved avtalens utløp skal det vurderes evt. videreføring av tilsvarende samarbeid. Avtalen kan oppheves umiddelbart dersom en av nemndene ønsker dette.

Utdypende om samarbeidsavtale mellom region 7 og region 8

Rovviltnemnda ønsker å oppklare at samarbeidsavtalen med region 7 ikke rører ved bestandsmålene for de ulike regionene, den rører heller ikke ved regiongrensen når en beregner hvor mange ynglinger en har i de ulike regionene. Samarbeidsavtalen gir rovviltnemnda i region 8 myndighet til å fatte vedtak om kvote for et område nord i Nordland, når rovviltnemnda gjør dette ser den til bestandssituasjonen for jerv i området, fastsatt bestandsmål for jerv i Nordland, føringer i gjeldende forvaltningsplan for rovvilt i Nordland og til tapssituasjonen for sau og rein i området. Jerveynglinger som registreres i samarbeidsområdet regnes ikke inn i antall ynglinger i region 8, de telles fortsatt inn i antall ynglinger i region 7. Det nye er at kvoten administreres fra region 8, skutte jerver belastes kvoten for region 8. En viktig årsak til denne ordningen er at det i dette området, i stor grad er de samme jervene som bruker begge regionene, Rombaken–svenkegrensa er en mer naturlig forvaltningsgrense.

Bestandsmål

Jervebestanden i Norge blir overvåket ved å registrere hvor mange valpekull som blir født hvert år, og ved å analysere DNA fra jerv. Statens naturoppsyn kontrollerer fra mars og utover våren og sommeren hiplasser hvor det tidligere er registrert at jerv har født valper. Det blir også lagt ned en betydelig innsats i å lete etter hiplasser i nye områder. Tips som fører til funn av yngling på lokalitet som tidligere ikke er kjent av forvaltningen utløser en dusør på 15 000 kroner (skattepliktig). Dette forutsetter at lokaliteten blir kontrollert og yngling blir dokumentert av Statens naturoppsyn. DNA-analysene, som på landsbasis årlig gjøres fra mellom 1 200 og 1 500 prøver av jerveekskremer, gir grunnlag for sikrere estimerer på bestandsstørrelsen, og de gir kunnskap om kjønns sammensetning, inn- og utvandring, overlevelse, reproduksjon og slektskapsforhold. Det blir også utført DNA-analyser av vevsprøver fra alle individene som er felt ved skadefelling eller lisensfelling.

Bestandsmålet for jerv er fastsatt i ”forskrift om forvaltning av rovvilt (FOR-2005-03-18-242)”. Siste status for jerv er gitt i NINA Rapport 981 *Yngleregistreringer av jerv i Norge i 2013*. De tre siste årene (2011–2013) er det registrert henholdsvis 58, 68 og 44 ynglinger av jerv på landsbasis. Vinteren 2013 ble det tatt ut 4 ynglinger, slik at «netto» antall ynglinger i 2013 var 40. I Nordland er bestandsmålet for jerv ti ynglinger. I Nord-fylket er bestandsmålet

for jerv tre ynglinger jf. forvaltningsplan for rovvilt i region 7 – Nordland – vedtatt mars 2011. Området i Nordland som omfattes av kvotevedtak fra Troms utgjør omkring 10 prosent av «Nord-fylket». Bestandsmålet for jerv i region 8 er ti ynglinger, hvorav tre ynglinger skal være i Finnmark og sju ynglinger i Troms. Persson og Brøseth (2011) kom frem til at det for hver yngling av jerv er 6,27 jerver i bestanden. Ved å bruke dette tallet vil vi finne at bestandsmålet i region 8 er 63 jerv: 19 i Finnmark og 44 i Troms.

Nemndas myndighet for forvaltning av jerv baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene. I følge rovviltforskriften § 10, har rovviltnemnda myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av jerv dersom gjennomsnittlig antall ynglinger av jerv de tre foregående år ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen.

Hensikten med kvote for lisensfelling, er å begrense veksten og/eller utbredelsen av jervebestanden samt begrense den skade som jerv påfører bufe- og tamreinnæring. For at den skadereducerende effekten skal være størst mulig er det viktig at lisensfelling i sterk grad styres mot områder med skadeproblemer på sau og rein.

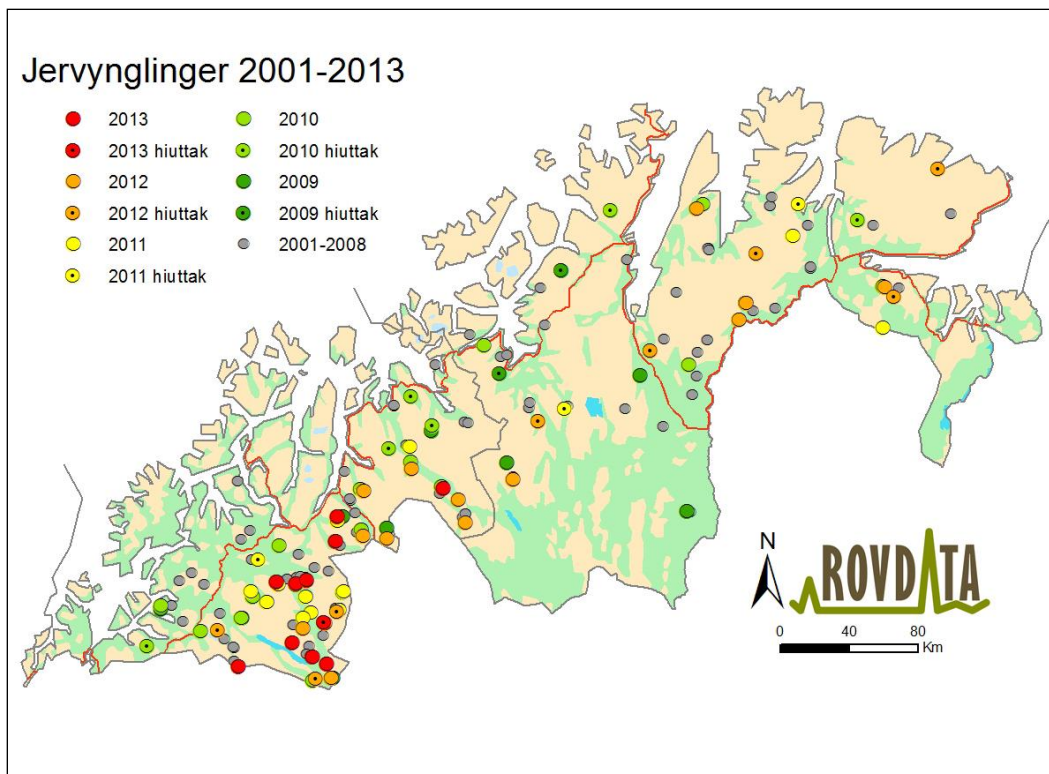
Hvis jerven i region 8 ikke beskattes vil bestanden sannsynligvis øke og medføre store endringer i landskapet her nord. En ytterste konsekvens av en økt jervebestand kan bli opphør av reinbeitenæringen og saueneæringen i store deler av Troms og Finnmark, noe som helt klart ville ha endret landskapsbildet, og endret på næringsnett der samfunn av planter, dyr, sopp og mikroorganismer fungerer i samspill innbyrdes og med det ikke-levende miljøet. I den andre ytterkanten har en et scenariet hvor jervebestanden i Troms og Finnmark utryddes, noe som også ville ha påvirket økosystemet ved at en predator og åtseleter som setter spor i landskapet, og påvirker hele næringskjeden ikke lenger hadde vært en del av økosystemet.

Ynglinger av jerv

Siden 2005 har den registrerte bestanden av jerv i region 8 ligget over bestandsmålet. I 2011, 2012 og 2013 var det registrert henholdsvis 18, 28 og 11 ynglinger. Dette gir et gjennomsnitt på 19 ynglinger de tre siste årene (Tabell 1, Figur 1). I region 7 har det i samme periode blitt registrert 14, 12 og 9 ynglinger, dette gir et gjennomsnitt på 11,7 ynglinger. I grenseområdene mot Troms er det på svensk side en tett bestand av jerv. Per 17.6.2014 var det 15 ynglinger av jerv (8 i Troms og 7 i Finnmark) som i rovbases var dokumentert eller antatt sikker. Dette tallet antas å stige noe etter barmarkskontroller. I Troms lå tre av ynglingene i B-området for jerv, to av disse er tatt ut ved hiuttak. I Finnmark lå fire av ynglingene i B-området for jerv, to av disse er tatt ut ved hiuttak. Per 17.6.2014 var det i rovbases registrert 13 jerveynglinger som var dokumentert eller antatt i Nordland. Ingen av disse var i samarbeidsområdet med region 7.

Tabell 1. Antall registrerte ynglinger av jerv i Finnmark og Troms samt samlet for region 8 i årene 2001 til 2013. Tallene viser dokumenterte og antatte ynglinger, og er inkludert hiuttak

År	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Snitt 2011–2013
Finnmark	7*	3	3	1	10	4	11	5	6	6	6	10	0	5,33
Troms	7	7	8	8	10	13	9	12	13	17	12	18	11	13,66
Region 8	14	10	9	9	20	17	20	17	19	23	18	28	11	19

Figur 1. Dokumenterte ynglinger av jerv i region 8 i årene 2001–2013. Kilde: Rovdata, Norsk institutt for naturforskning

Kjent avgang

I løpet av rovviltårene (1. juni–31.mai) 2011/2012, 2012/2013 og 2013/2014 er det i region 8 registrert en avgang på henholdsvis 34, 43 og 24 jerver, ekskludert valper ved hiuttak (Tabell 2). Den siste kjente avgangen av jerv i samarbeidsområdet med Nordland er en jervetispe som ble felt ved skadefelling i Evenes i 2012.

Kjent avgang av jerv har hatt en økende trend frem til 2012/2013. Til tross for dette har vi ikke sett en nedgang i antall ynglinger før sesongen 2013/2014 hvor antall registrerte ynglinger var nede i elleve. Det er usikkerhet knyttet til hvor mange ynglinger som kommer til å bli registrert i inneværende sesong.

Tabell 2. Kjent avgang av jerv i region 8 fra og med 1. juni 2010 til og med 31. mai 2014. Symbolene ♂, ♀ og J indikerer henholdsvis hann, hunn og valp, Ukjent angir valper som er funnet døde

1.6.–31.5	Fylke	Lisensfelling	Skadefelling	Hiuttak	Ukjent	Totalt	Avgang	Avgang unntatt J
2013–2014	Finnmark	2♂, 2♀	5♂, 3♀	2♀, 4J		7♂, 7♀, 4J	18	14
	Troms	3♂, 4♀	1♂	2♀, 2J	1J	4♂, 6♀, 3J	13	10
2012–2013	Finnmark	2♂, 2♀	13♂, 9♀			15♂, 11♀	26	26
	Troms	6♂, 4♀	3♂, 3♀	1♀, 2J		9♂, 8♀, 2J	19	17
2011–2012	Finnmark	1♀	7♂, 6♀	1♀, 9J		7♂, 8♀, 9J	24	15
	Troms	5♂, 4♀	7♂	3♀, 7J	1J	12♂, 7♀, 8J	27	19
2010–2011	Finnmark	4♂, 1♀	8♂, 2♀	3♀, 5J	1J	12♂, 6♀, 6J	24	18
	Troms	1♂, 1♀	3♂, 5♀	1♀, 3J	2J	4♂, 7♀, 5J	16	11

Analyser har vist at jerven i nord er genetisk forskjellig fra jerv lenger sør. Den genetiske variasjonen i Troms og Finnmark er relativt lav sammenlignet med mer jervetette områder i Sverige. Dette kan tyde på relativt lave bestander over tid her nord. I NINA rapport 498 fremgår det at det likevel er liten grunn til å bekymre seg over nivået av genetisk variasjon på

sikt. Dette siden jerven i Finnmark og Nord-Finland hører til samme delbestand, og at immigranter fra Nord-Finland fra tid til annen potensielt vil kunne ta med seg nytt genetisk materiale fra den mer variable bestanden lenger sør i finsk Karelen.

Rovviltnemnda i region 7 – Nordland vedtok i møte den 30. mai 2014, sak 15/2014, kvote for lisensfelling av jerv i region 7 – Nordland for 2014/2015. Kvota ble satt til totalt 24 jerv, hvorav maksimalt 12 hunndyr. I Nordfylket, jf. forvaltningsplan for gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn i region 7 – Nordland, vedtatt mars 2011, ble kvota satt til tre jerv. I tillegg ble det gitt en kvote på fem «frie dyr», som ikke fordeles ved starten av jakta, men som kan fordeles senere.

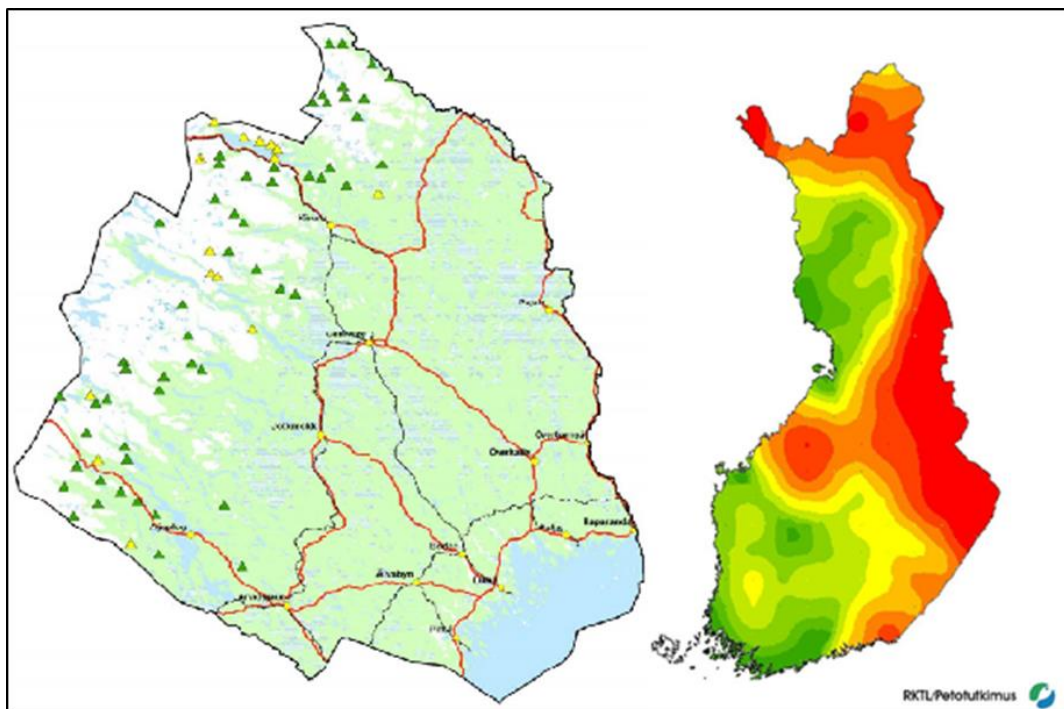
Kunnskap om rovviltartene, herunder jerv er noe av det beste vi har på artsnivå både når det gjelder bestandssituasjon og økologi. Rovviltforvaltningen har hatt høy prioritet de siste år, og vi har etter hvert også en god forvaltningskunnskap om hvordan rovviltartene reagerer på aktiv forvaltning. Kunnskapsgrunnlaget jf. naturmangfoldloven § 8 vurderes som godt nok til at det kan fattes en beslutning om kvote for lisensfelling av jerv.

Lisensjakt vil ikke medføre en økt samlet belastning som kan true artens overlevelse så fremt kvote settes på et faglig forsvarlig grunnlag og geografisk avgrensing er i tråd med forvaltningsplanene for region 8 og 7. I tråd med prinsippet i naturmangfoldlovens § 10 bør det derfor settes en geografisk differensiert kvote som tar sikte på å nå bestandsmålet for jerv mest mulig presist i A-området, unngå etablering av jerv i B området og med dette redusere potensialet for skade på beitedyr i både i A- og B-området.

Dersom beslutningsgrunnlaget ikke er tilstrekkelig, kommer naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) til anvendelse. I denne vurderingen ligger en usikkerhet om utfallet for neste års registrering dersom ett gitt antall jerver tas ut. Denne usikkerheten vurderer sekretariatet at i første rekke ligger i årlige variasjoner i ynglesuksess hos jerv, for eksempel avhengig av smånagersvingninger, og ikke i dataene som på nåværende tidspunkt danner beslutningsgrunnlaget. Ut fra erfaringer om avgang og bestandssvingninger mellom år legger sekretariatet til grunn at tilvekstpotensialet i jervebestanden årlig er på minst ti prosent, disse kan altså tas ut uten at dette reduserer bestanden, i denne beregningen har vi også tatt høyde for innvandring fra en tett jervebestand i Norrbottes län.

Når bestanden skal reguleres ned til bestandsmålet er det nødvendig både å ta ut tilveksten og antallet over bestandsmålet. En naturlig følge av dette er at sekretariatet også må vurdere mulige konsekvenser for jervebestanden dersom uttaket skulle medføre at bestanden kom under bestandsmålet. NINA rapport 732 viser at den registrerte populasjonsstørrelsen i Skandinavia fra 1996 til 2010 økte gjennomsnittlig med 4,3 prosent årlig. Noe av økningen kan skyldes bedre registreringer. Sekretariatet vurderer likevel at den skandinaviske jervebestanden er voksende, og den er på sitt aller tetteste i Norrbottens län like ved grensa til Troms (Figur 2). Sekretariatet vurderer at dersom en til tross for et godt prediksjonsgrunnlag for uttak, skulle komme under bestandsmålet ved telling neste år, så har bestanden kapasitet til raskt å bygge seg opp uten betydelig tap av genetisk materiale. Sekretariatet vil også peke på det enstemmige rovviltforliket av 2011 hvor det ble presisert at «rovviltforvaltningen skal skje på en slik måte at antallet ynglinger holdes så nær bestandsmålet som mulig», dette jf. formålsparagrafene i viltloven, naturmangfoldloven og rovviltforskriften.

Beslutningsgrunnlaget blir vurdert som godt, føre-var-prinsippet blir dermed ikke tillagt vesentlig vekt. Sekretariatet legger til grunn at rovviltnemnda med sin geografiske differensiering har ivaretatt de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12.

Figur 2. Til venstre: Trekanter angir 71 jerveynglinger i Norrbottens län, Sverige, under registrering 2012, grønne trekanter angir 55 sikre ynglinger, gule trekanter angir 16 sannsynlige ynglinger. Kilde: Rovdjursinventeringen 2011-2012 i Norrbottens län, Länsstyrelsens rapportserie 14/2012. Til høyre: Beregnet utbredelse av jerv i Finland, 2010, på grunnlag av innmeldte observasjoner. Grønt til rødt indikerer henholdsvis få og mange observasjoner. Kilde: RKTL/Petotutkimus

Tap av sau og rein til jerv

Troms

I Troms ble det for reindriftsåret 2012/2013 søkt erstatning for omtrent 5000 rein, halvparten av disse ble erstattet som tatt av rovvilt. De siste årene har jerv ved erstatningssøknader fått skylden for i underkant av 1/3 av de omsøkte rovvilttapene. For reindriftsåret 2011/2012 erstattet Fylkesmannen i Troms 2500 rein, hvorav 2041 kalver og 399 simler og 60 okserein. Dette året meldte reineierene at gaupa var den rovviltarten som forårsaket de fleste tapene, mens kongeørn og jerv sto for noe lavere tap.

Det ble for beitesesongen 2013 søkt om erstatning for omtrent 4500 sauer, om lag 1400 av disse ble erstattet som tatt av rovvilt, 12 prosent av disse ble erstattet som tatt av jerv, 26 % ble erstattet til uspesifisert rovvilt. I 2012 var omsøkte sauetap 4437 sau og lam.

Fylkesmannen erstattet 1646 sau og lam til fredet rovvilt. Omkring 12 prosent av disse ble erstattet til jerv, mens omkring 29 prosent ble erstattet til uspesifisert fredet rovvilt. I 2011 var omsøkte tap 3 884 dyr. Av de erstattede sauene ble 24 prosent erstattet til jerv.

Finnmark

For reindriftsåret 2012/2013 ble det søkt om erstatning for totalt 62 811 rein som drept av fredet rovvilt, 25 172 i Øst-Finnmark og 37 684 i Vest-Finnmark (omfatter også deler av Nord-Troms). Det ble i alt erstattet 13 891 rein til fredet rovvilt, 4 734 (34 %) av dette til jerv. I Finnmark ble det i 2013 undersøkt 204 reinkadaver der jerv ble dokumentert eller antatt å være dødsårsak. For reindriftsåret 2011/2012 ble det søkt om erstatning for totalt 55 674 rein som drept av fredet rovvilt, 23 375 i Øst-Finnmark og 32 299 i Vest-Finnmark (omfatter også deler av Nord-Troms).

Det ble i 2013 søkt erstatning for totalt 1104 sau og lam i Finnmark, av disse ble 324 erstattet som drept av jerv, noe som utgjør nesten 70 prosent av erstattede rovvilttap av sau.

Vurdering av kvote for lisensfelling av jerv i region 8, inkludert samarbeidsområdet med Nordland

Over årene 2011, 2012 og 2013 er det registrert henholdsvis 18, 28 og 11 ynglinger. Både i 2011, 2012 og i 2014 ble det tatt ut fire tisper ved hiuttak. I 2013 ble det tatt ut én tise ved hiuttak. I samarbeidsområdet mellom region 7 og 8 var det én kjent yngling i 2011. Yngeregistreringene for 2014 er enda ikke endelige, men så langt er det registrert 15 ynglinger (8 i Troms og 7 i Finnmark).

Gjennomsnittlig antall ynglinger over årene 2011–2013 er 19. Inneværende år ser det ut til at det vil bli registrert mellom 15 og 20 ynglinger. Det er således ganske god korrelasjon mellom gjennomsnittet tre foregående år og årets registrerte ynglinger. Kjent avgang siden 1.6.2013 har vært på 28 voksne dyr. Kvoten for 2013 var på 60 dyr, altså hadde vi en restkvote på 32 dyr. Teoretisk tilsvarer restkvoten $32/6,27 = 5,1$ ynglinger.

Om en tar utgangspunkt i gjennomsnittlig antall ynglinger de fire siste år, inkludert årets enda usikre yngletall, tilsvarer dette at vi har 18 ynglinger. I 2013 ble det tatt ut ett hi, i 2014 ble det tatt ut fire hi. Uttak av fire ynglende tisper har utvilsomt påvirkning på bestanden, det er likevel ikke å forvente at disse uttakene tilsvarer $4 * 6,27 = 25$ jerver mindre i bestanden. Altså må en forvente at det til en viss grad finnes tisper som ville ha ynglet dersom de som ble tatt ut ved hiuttak i stede hadde blitt tatt ut under lisensjakta. Ut fra DNA-analyser i 2012 og 2013 ser vi at det ble registrert betydelig færre jerver i 2013 sammenlignet med 2012, med en reduksjon fra 152 til 87 identifiserte individer. Dette antyder at vi fra 2012 til 2013 hadde en reell bestandsnedgang. Men siden antall innsamlede prøver var en god del lavere enn i 2012, behøver vi et fangst/gjenfangstbasert bestandsestimat for å anslå størrelsen på en eventuell bestandsnedgang (NINA Rapport 1008 – DNA-basert overvåking av den skandinaviske jervebestanden 2013).

Det er trolig at året 2012 var et spesielt godt yngleår for jerv, og at en større andel enn normalt ynglet dette året. Det er også trolig at 2013 var et spesielt dårlig yngleår. Det var altså å forvente at bestanden i 2013 var større enn antall registrerte ynglinger tilsa. Dette ser ut til å stemme bra når en ser på uttaket siste år samt på registrerte ynglinger så langt i 2014.

I region 8 er det siden 1.1.2013 samlet DNA fra 88 individer av jerv som ikke er registrert som døde. I Finnmark 31 tisper og 17 hanner (rovbase per 14.4.2014), i Troms 26 tisper og 14 hanner (rovbase per 20.6.2014). Det er å forvente at det er en andel som vi ikke har registrert, og en hel del prøver for 2014 som enda ikke er analysert.

Innenfor samarbeidsområdet med Nordland følger SNO opp tre kjente ynglelokaliteter. To av disse har ikke hatt yngling på over 10 år. Den tredje lokaliteten hadde yngling i 2011, med ukjent hiplass. Det er ikke registrert yngling i 2012, 2013 eller 2014 i dette området.

Indre Ofoten har en del historikk i forhold til jervetap, men ut fra de sist registreringer forventes ikke de største tapene i dette området. Siden en betydelig del av området er prioritert til sau og rein, mener sekretariatet det er riktig å ha kvote tilgjengelig i dette området. Siden forekomsten av jerv i samarbeidsområdet i større grad dreier seg om en felles bestand med Troms og med Sverige, enn med resten av Nordland mener sekretariatet at kvoten i dette området skal være felles med kvoten for Troms, og at uttak av ett dyr i A-

området (kan være tisper) og av ett dyr i B-området er riktig tillegg til totalkvoten som følge av arealet i samarbeidsområdet.

Konklusjon

Ut fra en helhetsvurdering av ovenfor nevnte data, antar sekretariatet at vi i region 8 inkludert samarbeidsområdet med Nordland, etter uttak, våren 2014 har en bestand tilsvarende omtrent 16 ynglinger. Om vi forventer at valper fra våren 2014 bidrar med en tilvekst på 10 prosent til høstbestanden så blir forventet bestand $16 * 1,10 = 17,6$ ynglinger i 2015. For at bestanden etter lisensfelling 2014/2015 skal være på eksakt 10 ynglinger må vi da beregne å ta ut $7,6 * 6,27 = 48$ jerver.

I Finnmark er det per 18.6. 2014 registrert syv ynglinger, bestandsmålet er tre ynglinger. Tre ynglinger er registrert innenfor A-området, i B-området er det registrert fire ynglinger, to av disse er tatt ut. Sekretariatet legger til grunn at vi etter uttak, våren 2014 har en bestand tilsvarende omtrent 7 ynglinger, vi regner med valper fra ynglingene 2014 står for en liten tilvekst til lisensfellingsperioden 2014/2015. Ved DNA-analyse er det registret en høy andel tisper, vi mener derfor det bør settes en høy tisekvote. Foreslått kvote for Finnmark settes til 28 jerver, derav inntil 15 tisper. Av kvoten kan inntil tre felles i A-området, derav inntil to tisper.

I Troms og samarbeidsområdet med Nordland er det per 18.6.2014 registrert 8 ynglinger, bestandsmålet er syv ynglinger. Tre ynglinger er registrert i B-området, to av disse er tatt ut. Sekretariatet legger til grunn at vi etter uttak, våren 2014 har en bestand tilsvarende omtrent ni ynglinger. Vi regner med en høyere faktisk bestand enn foreløpig registrerte ynglinger, dette fordi vi med bakgrunn i tidligere års registreringer og kjent avgang, samt DNA-registreringer mener bestanden er høyere enn antall registrerte ynglinger til nå indikerer. Ved DNA-analyser er registrert tiseandel høy, vi mener derfor det bør settes en høy tisekvote. Foreslått kvote for Troms og samarbeidsområdet med Nordland settes til 20 jerver, derav inntil elleve tisper. Av kvoten kan inntil åtte felles i A-området, derav inntil fire tisper.

16/14 Anbefaling til Miljødirektoratet om lisensfelling kvote bjørn

Vedtak:

Enstemmig vedtatt som innstilt.

Innstilling til vedtak:

Troms:

Det anbefales ikke å åpne for jakt i A-området i Troms. Det anbefales en kvote på to – 2 – bjørner i B-området i Troms.

Finnmark:

Det anbefales ikke å åpne for jakt i A-området i Sør-Varanger/Pasvik. Det anbefales ikke å åpne for jakt i A-området i Kautokeino- og Karasjok kommuner. Det anbefales en kvote på seks – 6 – bjørner i B-området i Finnmark, hvorav inntil to – 2 – binner i B-området øst for A-området i Sør-Varanger kommune, og inntil en – 1 – binne i B-området i Karasjok kommune som ligger mellom Karasjohka og riksgrensa mot Finland og A-området. Jakten stoppes i områdene med binnekvoter når denne er nådd.

Bjørnebinner med unger som opptrer sammen bør unntas fra tillatelsen.

Politiske føringer og lovverk som ligger til grunn

Følgende dokumenter er lagt til grunn for forslaget:

- St. meld. nr. 15 (2003–2004) Rovvilt i norsk natur
- Lov om forvaltning av naturens mangfold av 19.6.2009
- Innst. S. nr. 174 (2003–2004)
- Lov av 29.5.1981 om viltet (Viltloven)
- Forskrift av 18.3.2005 om forvaltning av rovvilt.
- Forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013.

Saksfremstilling

Internasjonale avtaler og rammer

Norge har internasjonalt forpliktet seg til å ta vare på bjørn gjennom Bernkonvensjonen som av Norge ble ratifisert i 1986. Konvensjonen inneholder krav til bevaring av flora og fauna i deres naturlige leveområder.

Sammen med 191 andre land og EU har Norge signert konvensjonen om biologisk mangfold. Konvensjonen trådte i kraft i 1993. Land som har underskrevet avtalen er forpliktet til å lage nasjonale strategier og handlingsplaner for å bevare det biologiske mangfoldet. Landene skal blant annet bevare truede arter og fremme samarbeid med andre land om biomangfold. De rovviltartene som finnes i Norge er i vesentlig grad felles bestander med våre naboland Sverige, Finland og Russland. Disse lands respektive forvaltningsregimer har stor betydning for den norske rovviltforvaltningen.

Norge har også tilsluttet seg andre avtaler som kan ha betydning for forvaltningen av rovvilt. Spesielt kan Europarådets dyreholdskonvensjon og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter artikkel 27 samt ILO-konvensjonen nr. 169 om urfolks rettigheter nevnes.

Rammene for norsk rovviltforvaltning er gitt i norsk miljøvernlovgivning og i de internasjonale avtaler Norge har sluttet seg til.

Nasjonale rammer og bestandsmål

Den 16. juni 2011 ble rovviltforliket i Stortinget inngått med enighet i alle partier. Forliket tar for seg forvaltningen av gaupe, jerv, ulv og bjørn. Forliket sier også noe om videre forvaltning av kongeørn.

Forliket sier at den norske rovviltforvaltningen skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette.

Rovviltforliket av 2004 hadde sitt fundament i stortingsmelding nr. 15 (2003–2004), *Rovvilt i norsk natur*, og Stortingets behandling av denne gjennom innstilling til Stortinget nr. 174. Føringene i disse to dokumentene er fulgt opp i rovviltforskriften som igjen er hjemlet i naturmangfoldloven og i viltloven. Naturmangfoldloven – som er Norges første lov om vern og bærekraftig bruk av naturen, både i og utenfor vernede områder, er ett av en rekke tiltak som følger opp den globale konvensjonen om biologisk mangfold. Velferden til viktige byttedyr for rovviltet, som tamrein og sau, er regulert gjennom lov av 19.6.2009 om dyrevelferd med tilhørende forskrifter.

Det går frem av rovviltforliket 2011 at det skal legges vekt på regional forvaltning, med mål om at den regionale myndigheten i rovviltforvaltningen skal styrkes. Det skal utvises respekt

for eiendomsretten samt enkeltmenneskers og lokalsamfunns livskvalitet. Forvaltningen skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap.

Den todelte målsettingen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur.

Forliket innebar at bestandsmålet for bjørn ble endret fra 15 årlige ynglinger til 13 årlige ynglinger. Antall hannbjørn skal ikke overstige 1,5 ganger antallet binner. Forvaltningen av bjørn overføres til de regionale rovviltnemndene når ti ynglinger av bjørn er nådd.

Lovgrunnlaget

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene, i dette tilfellet bjørn, og dens genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at bjørnen forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i et annet tempo enn om naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften, og gjennom regional forvaltningsplan for rovvilt.

Når et forvaltningsorgan fatter en beslutning er det et krav at naturmangfoldlovens prinsipper i § 7 (8–12) legges til grunn som retningslinjer.

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Sekretariatet vil vise til rapport fra Rovdata datert 15. mai 2014 om bestandsstatus for gaupe, jerv, brunbjørn og ulv fra det nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt, til Bioforsk rapport *Vol. 9 Nr. 48 2014*, Populasjonsovervåking av brunbjørn: DNA-analyse av prøver innsamlet i Norge i 2013, til Bioforsk rapport nr. 47 2013 om populasjonsovervåking av brunbjørn 2009–2012, samt til rapport fra Det skandinaviske bjørneprosjektet til Miljøverndepartementet: Bjørnens status og økologi i Skandinavia.

Rovviltnemnda har i sin forvaltningsplan av 10.10.2013 fordelt målsettingen om totalt 6 årlige ynglinger innen A-områdene for bjørn i region 8: én i indre Troms, tre i Anarjohka (Karasjok og Kautokeino) samt to ynglinger i Pasvik, Sør-Varanger kommune.

Siste års minsteestimat for antall bjørneynglinger i region 8 har bjørnekullsimuleringsmodellen (BKS-modellen), utviklet av det Skandinaviske bjørneprosjektet, beregnet til 2,4 ynglinger (Bioforsk rapport *Vol. 9 Nr. 48 2014*, Populasjonsovervåking av brunbjørn: DNA-analyse av prøver innsamlet i Norge i 2013). Siden 2012 har antall registrerte bjørner i Finnmark gått fra 49 til 50 mens antall registrerte bjørner i Troms har gått fra seks til tolv. Antall registrerte binner var i 2012 i Finnmark og Troms henholdsvis 26 og 1, dette tallet var i 2013 endret til 23 og 5.

Det finnes betydelig kunnskap om den samlede belastningen bjørnebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Bjørnebestanden i region 8 er ikke avgrenset av tilgjengelig areal. Det er ikke registrert sykdom på brunbjørn i regionen. Det er kjent at ungedødeligheten hos brunbjørn er høy, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap). Utover enkelte påkjørsler

skjer avgang av voksen brunbjørn hovedsakelig gjennom lisensfelling og skadefelling. I region 8 vil forvaltningen av bjørn i Sverige og Finland påvirke vår felles bjørnestamme. I stor grad har miljøforvaltninga oversikt over den samlede belastningen.

Sekretariatet vurderer at det å gi tillatelse til uttak av et begrenset antall dyr gjennom lisensjakt ikke vil medføre en økning i samlet belastning som på sikt vil true artens overlevelse. Lisensjakt anses som viktig for beitenæringen i regionen jf. naturmangfoldloven § 14. Dette er også i tråd med rovviltforliket hvor det fremgår at «der bestandsmålet ikke er nådd skal oppbyggingstakten ta hensyn til nødvendig tid til tilpasninger for beitebrukerne og lokalsamfunnene generelt.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Sekretariatet vurderer at dette ikke er tilfellet i denne saken.

Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse. Vedtaket gjelder kvote for lisensfelling og det er ikke aktuelt å stille vilkår om dekning av kostnader. Rovviltnemnda anser derfor ikke § 11 som relevant.

Naturmangfoldloven § 12 som sier at «for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater. Innenfor fastsatte rammer, jf. den todelte målsettingen om rovvilt og beitedyr, har rovviltnemnda gjennom forvaltningsplanen gitt føringer for bruk av forebyggende og konfliktdempende midler samt føringer for en tydelig arealdifferensiert forvaltning. Dette innebærer at rovviltnemnda innenfor sine rammer har avgrenset A-områdene for bjørn ut fra en samlet vurdering som rovviltnemnda forventer vil gi de beste samfunnsmessige resultater.

Forskjellen mellom forvaltningsområde A og B skal avspeiles med en tydelig differensiert langsiktig forvaltning. Dette er den mest bærekraftige forvaltningsstrategien inntil man når bestandsmålet. Det er viktig å begrense omfang av skader på sau og rein samt konflikter med samfunnet for øvrig. Dette er også hensikten med forvaltningsplanens differensiering.

Forvaltningsstrategien tilsier at man skiller mellom A- og B-områder også før man har nådd bestandsmålsetningene i A-områdene. Slik unngår man at det etableres ynglende bjørn utenfor forvaltningssone A, inntil bestandene har bygd seg opp til å bli store nok til at bestandene nås innen avsatt A-område. Klima- og miljødepartementet har påpekt at alle regioner har avsatt store nok forvaltningsområder for bjørn for å nå bestandsmålsetningene.

Vurdering av skadepotensialet på husdyr og tamrein

Både i Finnmark og Troms er det kalvingsområder for rein i A-områder for bjørn. Sekretariatet er kjent med *Rapport frå Viltskadecenter 2012:6*, fra samarbeidsprosjektet mellom Viltskadecenter, Det skandinaviske bjørneprosjektet, Udtja skogsameby og Gällivare skogsameby, som har sett på bjørnepredasjon på rein og potensielle effekter av tre forebyggende tiltak. Sekretariatet mener bjørn har et betydelig skadepotensial i kalvingsområder for rein.

I de siste årene har det i stor grad lyktes å holde sau og bjørn adskilt, slik har også de dokumenterte tapene av sau til bjørn blitt holdt lavt sett regionen under ett. Enkelte

sauebrukere har likevel store utfordringer knyttet til bjørn. Og veldig mange saueiere har en vedvarende utrygghet knyttet til risikoen for at det skal komme bjørn inn i beiteområdet. I 2013 ble det dokumentert/antatt 26 sauer tatt av bjørn i Bardu, mens det ikke ble registrert bjørnetap av sau i Finnmark. I 2012 ble det dokumentert/antatt åtte sauer tatt av bjørn i Sør-Varanger og det ble dokumentert én sau tatt av bjørn i Karasjok. I Troms ble det i 2012 dokumentert/antatt totalt 18 sauer drept av bjørn: 5 i Kåfjord, 6 i Bardu, 5 i Gratangen, 1 i Lavangen og 1 i Salangen.

Om lisensfelling

I stortingsmelding nr. 15 (2003–2004) er det lagt opp til en økt vektlegging av lisensfelling og kvotejakt som framtidige beskatningsformer på rovvilt. Innenfor rammen av norsk lovverk og hensynet til Bernkonvensjonens bestemmelser vil dette innebære at felling av bjørn kan foregå som lisensfelling. Bakgrunnen for dette er ønske om å utvikle jakt og fellingsformer som sikrer økt alminneliggjøring av rovviltartene og bred deltagelse av lokale jegere. Stortinget har, gjennom rovviltforliket i 2011, sagt at det skal gis økt adgang til lisensfelling av hannbjørner slik at forekomsten av hannbjørner i prioriterte beiteområder reduseres.

Kjent avgang av bjørn i Finnmark

Så langt i år, per 19.6.2014, har en hannbjørn blitt felt på skadefelling i Jarfjord, dette i forbindelse med en skadesituasjon på rein. Den felte bjørnen var en voksen hannbjørn som hadde vært i området over lengre tid. I 2013 ble det felt en ung hannbjørn på skadefelling i Jarfjord, også dette i forbindelse med en skadesituasjon på rein. I 2012 var det i Finnmark en kjent avgang på fire bjørner, alle hanner. I 2011 en avgang på tre hanner.

DNA-registrering av bjørn i Finnmark

Det ble i Finnmark innlevert 255 ekskrement prøver og 78 hårprøver i 2013 mot 452 ekskrement prøver og 83 hårprøver i 2012, i 2012 ble det også gjort fire vevsprøver, i 2013 en vevsprøve. I 2011 ble det innlevert 414 ekskrement prøver og 65 hårprøver mot 180 ekskrement prøver og 45 hårprøver i 2010. Det var en gjenfunnprosent i Finnmark på henholdsvis 58 %, 61 %, 65 % og 68 % i 2010 – 2013.

I Finnmark ble det i 2010, 2011, 2012 og 2013 registrert totalt 34, 46, 49 og 50 individer. I 2012 ble det registrert 23 hanner og 26 binner (53 %), mens det i 2013 ble registrert 27 hanner og 23 binner (46 %).

Finnmarkseiendommen åpnet ikke for elgjakt i Anarjohka nasjonalpark i 2012, noe som medførte at ingen DNA-prøver ble plukket her i forbindelse med elgjakt. I 2013 var det åpnet for elgjakt her samt at Bioforsk hadde et prøveprosjekt med hårfeller der, dette resulterte i at det ble tatt 17 DNA prøver her. I Anarjohka nasjonalpark er det ingen veier og svært lite ferdsel.

Forslag til kvoter for lisensfelling i Finnmark

På bakgrunn av bestandstall og observasjoner av bjørn i 2012, 2012, 2013 og våraktivitet i 2014 i Finnmark, samt føringene i forvaltningsplanen for rovvilt i region 8 anbefaler sekretariatet følgende fellingsområder og kvoter:

Forvaltningsområde A, Sør-Varanger kommune/Pasvik

I dette området har rovviltnemnda satt bestandsmålet til to årlige ynglinger av bjørn. Bestandsrapporten fra overvåkningsprogrammet sier lite om bestandsoppnåelse områdevis i

de definerte forvaltningsområdene, men konkluderer med at målsetningen i regionen totalt sett ikke er nådd.

I den nye forvaltningsplanen for rovvilt i region 8 er forvaltningssonen i Sør-Varanger (A-sonen) i nord-øst innskrenket, det er også gjort en justering i Karasjok kommune. Nye forvaltningssoner ble vedtatt den 10.10.2013.

Det ble registrert 17 binner i Sør-Varanger kommune ved hjelp av DNA i 2013, 12 binner er registrert innenfor A-området for bjørn i Sør-Varanger. Jamfør rovviltforliket og 6,5 binner pr. yngling, er bestanden jamfør rovviltforliket under bestandsmålet i A-området etter justeringen av grensen (6,5 binner x 2 ynglinger = 13 binner). I Sør-Varanger som helhet er bestanden over bestandsmålet.

Det anbefales ikke å åpne for jakt i A-området i Sør-Varanger /Pasvik.

Forvaltningsområde A, Kautokeino-/Karasjok kommuner

Bestandsmålsetningen er tre årlige ynglinger av bjørn i dette området. Årlig innsamling av DNA av bjørn gir ikke oversikt over faktisk bestand grunnet lite allmenn ferdsel inni Anarjohka Nasjonalpark. Området er 1 390 km² og omtrent halvparten er furukledt, resten er bjørkeskog. Randområdene av nasjonalparken er også vanskelig tilgjengelig, mot finsk side grenser parken til Lemmenjoki Nasjonalpark.

Det ble registrert seks binner i Kautokeino- og Karasjok kommuner ved hjelp av DNA i 2013, fire binner er registrert innenfor A-sonen. I ny forvaltningsplan for rovvilt i region 8 er forvaltningsgrensen for A-sonen i Karasjok kommune justert til en større buffer mot Karasjok. Innsamlet DNA av bjørn i området tilsier ikke at bestandsmålet i forvaltningssone A i Kautokeino /Karasjok er nådd. Bestandsstatus sør i Anarjohka Nasjonalpark er usikker pga. manglende DNA-innsamling og lite ferdsel sommertid i området. Parken har gode biotoper for bjørn.

Det anbefales ikke å åpne for jakt i A-området i Kautokeino-/Karasjok kommuner.

Forvaltningsområde B, forøvrig i fylket

Våren 2013 ble det observert og dokumentert forekomst av bjørn ved Veardnas øst for Masi i Kautokeino, i kalvingsområde. Det var også en bjørn som gjorde skade på rein vest for veikrysset mellom RV 92 og 93 i Kautokeino kommune, her ble det gitt skadefelling men bjørnen vandret ut av området. Det er påvist fast forekomst av flere bjørner i Jarfjord lengst øst i Sør-Varanger kommune. I Jarfjord gjorde en binne med tre unger innbrudd i flere hytter på norsk og russisk side av riksgrensen høsten 2012. Våren 2013 ble fem bjørner observert i kalvingsområde til reinbeitedistrikt 1-2-3, hvorav en binne med to unger, den ene ble skutt ved skadefelling. Det antas at det var to ulike binner som gikk i følge med unger i dette området. I vår ble det gitt nok en skadefelling i Jarfjord hvor en stor hannbjørn ble skutt. Det ble også observert spor av binne med unger i kalvingsområde til reinbeitedistrikt 5A/C i Pasvik. De har kalvingsområde nordvest av A-området i Sør-Varanger.

Det er årlig påvist DNA eller observert bjørn i Valljohka i Karasjok, det har også vært observasjoner av bjørn i Luostejohka i Porsanger i 2012. Det er ikke målsetting om yngling eller forekomst av bjørn her da dette er B-området, jamfør rovviltnemndas forvaltningsplan i region 8.

Sett i lys av bestandsregistreringer og observasjoner, samt dokumentasjon fra reindriften anbefaler vi en kvote på totalt seks bjørner i B-området. I de deler av B-området hvor det har vært registrert at binner benytter disse anbefaler vi egne binnekvoter.

I B-området øst for A-område i Sør-Varanger anbefales en binnekvote på inntil to binner og at jakt stoppes her om to binner felles i dette området. I B-området mellom riksveien i Karasjok kommune og A-området, anbefales en binnekvote i B-området på inntil en binne og at jakt stoppes her om en binne felles i dette området.

Det anbefales en kvote på 6 bjørner i B-området i Finnmark, hvorav inntil to – 2 – binner i Sør-Varanger kommune øst for A-området i Sør-Varanger, inntil en – 1 – binne i Karasjok kommune sør- øst for Karasjok og riksveien mot finskegrensen og A-området. Jakten stoppes i områdene med binnekvoter når denne er nådd.

Forslag til kvote for lisensfelling i Troms

I Troms forekommer det bjørn hovedsakelig i indre strøk. I Troms ble det i 2013 funnet DNA etter 12 individer (7 hanner og 5 hunner) 50 prosent av disse hadde det blitt funnet DNA etter tidligere (2005–2012). I 2013 ble det ikke felt bjørn i Troms. I 2012 ble det felt en bjørn ved skadefelling. Våren 2014 er det registrert én binne med unger av 2014, og det er registrert tre binner med eldre unger. Muligheten for at en vil få skadesituasjoner med tap til sau i 2014 vurderes som stor. Sekretariatet viser til at rovviltforliket er tydelig på at man skal ta ut bjørn utenfor binneområdene. Sekretariatet viser til økt antall bjørn registrert i Troms, og tilrår en lisensfelling kvote på to bjørner i B-området i Troms.

Konklusjon

Troms:

Det anbefales ikke å åpne for jakt i A-området i Troms. Det anbefales en kvote på to – 2 – bjørner i B-området i Troms.

Finnmark:

Det anbefales ikke å åpne for jakt i A-området i Sør-Varanger/Pasvik. Det anbefales ikke å åpne for jakt i A-området i Kautokeino- og Karasjok kommuner. Det anbefales en kvote på seks – 6 – bjørner i B-området i Finnmark, hvorav inntil to – 2 – binner i Sør-Varanger kommune øst for A-området i Sør-Varanger, inntil en – 1 – binne i B-området i Karasjok kommune sør- øst for Karasjok og riksveien, mot finskegrensen og A-området. Jakten stoppes i områdene med binnekvoter når denne er nådd.

Bjørnebinner med unger som opptre sammen bør unntas fra tillatelsen.

Bakgrunnen for å åpne for jakt i B-områdene er å begrense skader bjørn gjør på rein og sau, samt begrense etablering av fast forekomst av bjørn i områder utenfor A-området.

Bakgrunnen for ikke å åpne for jakt i A-områdene er at DNA-registreringer viser at bestandsmålet ikke er nådd innenfor områdene.

17/14 Tydelig soneforvaltning, evaluering i region 8

Vedtak:

Rovviltnemnda i region 8 ber sekretariatet sende svarbrev til Klima- og miljøministeren hvor det går fram at nemnda for et halvt år siden vedtok revidert forvaltningsplan, dette etter å ha hatt en bred og nøye gjennomgang av blant annet soneforvaltningen.

Rovviltnemnda mener det er for tidlig å foreta en evaluering nå. Samtidig vil nemnda presisere at soneforvaltningen gir spesielle utfordringer i region 8 hvor beitedyr er på utmarksbeite hele året.

Rovviltnemnda vil at den store utfordringen som nemnda har i forhold til den todelte målsettingen settes på den politiske dagsorden. I den sammenheng ønsker rovviltnemnda i region 8 å møte Miljø- og energikomiteen. Nemnda ber sekretariatet sende Miljø- og energikomiteen eget brev der komiteen inviteres til Finnmark for å bli orientert om kompleksiteten i denne utfordringen.

Innstilling til vedtak:

Rovviltnemnda i region 8 ber sekretariatet sende svarbrev om en tydeligere soneforvaltning i rovviltforvaltningen i brev til Klima- og miljødepartementet og til Landbruks- og matdepartementet.

Rovviltnemndene i Norge møtte Klima- og miljøministeren og Landbruks- og matministeren den 2. juni 2014. Tema for møtet var oppfølgingen av rovviltforliket. Ministrene vektla sterkt en tydelig soneforvaltning i rovviltforvaltningen, jf. brev av 21. mai 2014 om en tydeligere soneforvaltning i rovviltforvaltningen, og de ba rovviltnemndene gjøre en evaluering av sine forvaltningsgrenser. Sekretariatet foreslår her innholdet i et svarbrev fra rovviltnemnda i region 8 (Rovviltnemndas vedtatte presisering er her tatt inn i konklusjonen i svarbrevet):

Tydelig soneforvaltning i rovviltforvaltningen, evaluering i region 8

Rovviltnemnda i region 8 viser til brev fra klima- og miljøministeren og landbruks- og matministeren, datert 21. mai 2014 og til møtet landets rovviltnemnder hadde med ministrene den 2. juni 2014. Ministrene ber rovviltnemndene gjøre en evaluering av sin soneforvaltning.

Ministrene ber spesielt om følgende:

Klima- og miljødepartementet ber rovviltnemndene sørge for at dialog og drøftinger med naboregioner gjennomføres før nye forvaltningsplaner fastsettes. Dette for å tilstrebe en best mulig geografisk samordning i grenseområdene mellom regionene.

Klima- og miljøministeren og landbruks- og matministeren mener at rovviltnemndene bør vurdere overlappende yngleområder for de ulike rovviltartene.

Klima- og miljødepartementet ber rovviltnemndene ha fokus på effektive forebyggende tiltak og driftsomlegging innenfor de prioriterte områdene for rovvilt, slik at man oppnår tydeligere arealdifferensiering og bedre skadereduksjon enn i dag.

Det følger av rovviltforliket i 2011 at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. I oppfølgingen av dette punktet er det en forutsetning at arealdifferensieringen i de regionale forvaltningsplanene legger best mulig til rette for at en slik forvaltning lar seg gjennomføre.

Klima og miljødepartementet ber rovviltnemndene vektlegge dette hensynet i sine prioriteringer av områder til rovvilt og beitenæring i forvaltningsplanene.

Avslutningsvis i brev av 21. mai 2014 skriver ministrene følgende:

Videre vil Klima- og miljødepartementet understreke at det ved fastsettelse av arealdifferensieringen i forvaltningsplanene må legges vekt på slike forhold som blant annet de store rovdirenes biologi, nåværende utbredelse og hva som er egnede leveområder for de ulike artene. Samtidig forutsetter den todelte målsettingen at områder som prioriteres for beitedyr har et omfang og arrondering som legger til rette for levedyktig næringsdrift. Dette både for å oppnå bestandsmålene for store rovdyr i prioriterte yngleområder og et redusert skadeomfang med forutsigbarhet for næringsmessig beitebruk i prioriterte beiteområder.

Rovviltnemnda i region 8 vedtok en revidert forvaltningsplan 10.10.2013. Dette var etter en grundig prosess der rovviltnemnda: tok inn den nyeste forskningsbaserte kunnskapen om rovviltartene i regionen, brukte den forvaltningserfaringen som fantes i regionen, inviterte interessenter for rovviltforvaltningen til én referansegruppe for rullering av forvaltningsplanen, ga plass til alle interessenter som ønsket å sitte i referansegruppa, hadde god dialog med rovviltnemnda i region 7 om felles utfordringer, og gjennomførte en omfattende høringsrunde der alle høringsinnspill ble skriftlig vurdert i *Behandling av høringsuttalelser til revidert forvaltningsplan for rovvilt i region 8*.

Før fastsetting av ny forvaltningsplan for rovvilt i region 8, hadde rovviltnemnda i region 8 og rovviltnemnda i region 7 inngått følgende samarbeidsavtale:

Samarbeidsavtale mellom rovviltnemndene i region 7 og 8

Rovviltnemnda i region 7 og rovviltnemnda i region 8 har inngått følgende avtale om kvotejakt på gaupe, lisensfelling av jerv, samt kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv:

8. Ved fastsetting av:

- kvote for jakt på gaupe,
- kvote for lisensfelling av jerv,
- kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv

i grenseområdene mellom Nordland og Troms, skal følgende område i Nordland omfattes av kvotevedtak for Troms:

Fastlandsdelen av Tjeldsund kommune, hele Evenes kommune og den delen av Narvik kommune som ligger nord for Rombaken (fra Rombaksbotn går grensa for området i Norddalen opp til Ofotbanen og langs Ofotbanen til svenskegrensa).

9. Kvotevedtak i dette området fastsettes av rovviltnemnda i Troms, som en del av fellingsområdene på Troms-sida av grenseområdet.

10. Sekretariatet for rovviltnemnda i region 8 skal ved utarbeidelse av saksframlegg for fastsetting av kvoter, legge vekt på:

- bestandssituasjonen for de aktuelle artene i området,
- fastsatt bestandsmål for de aktuelle artene i Nordland,
- føringer i gjeldende forvaltningsplan for rovvilt i Nordland
- tapssituasjonen for sau og rein i området

11. Rovviltnemnda i region 7 skal gis anledning å komme med merknader til saken før det fattes vedtak om slike kvoter.
12. Kvotejakt og lisensfelling i dette området administreres av Fylkesmannen i Troms. Søknader om skadefelling av jerv, gaupe, ulv og bjørn i dette området skal behandles av Fylkesmannen i Troms i nært samarbeid med Fylkesmannen i Nordland.
13. I de tilfeller der Direktoratet for naturforvaltning har myndigheten til å fastsette slike kvoter i en eller begge rovviltregionene, oppfordres det til at DN fatter vedtak i samsvar med denne avtalen. Det legges til grunn at rovviltnemnda i region 8 kan fatte vedtak om kvoter i det aktuelle området i Nordland også i tilfeller hvor myndigheten til å fastsette slike kvoter i region 7 er tillagt DN.
14. Denne avtalen gjelder for perioden 6.9.2012–1.6.2015. Ved avtalens utløp skal det vurderes evt. videreføring av tilsvarende samarbeid. Avtalen kan oppheves umiddelbart dersom en av nemndene ønsker dette.

Denne samarbeidsavtalen mener rovviltnemnda i region 8 er et viktig bidrag til en mer helhetlig og forutsigbar forvaltning.

I prosessen før vi vedtok revidert forvaltningsplan for rovvilt i region 8, så vi blant annet til vår egen *Evaluering av effekten av arealdifferensiert forvaltning av rovvilt i region 8 (Finnmark og Troms)*. Denne prosessen førte til at vi landet på en soneinndeling der hele A-området for jerv også er A-område for gaupe, men hvor A-området for gaupe er større enn A-området for jerv, og hvor A-området for bjørn er felles med A-området for gaupe og jerv i Troms, men ikke i Finnmark. Hvorfor rovviltnemnda landet på akkurat denne arealinndelingen går frem av forvaltningsplanen og av *Behandling av høringsuttalelser til revidert forvaltningsplan for rovvilt i region 8*, oppsummert landet rovviltnemnda på denne arealinndelingen etter en grundig sammenfatning av en forskningsbasert, forvaltningsbasert og erfaringsbasert vurdering av de forhold som ministrene nevner avslutningsvis i brev av 21. mai 2014.

Rovviltnemnda i region 8 har fokus på effektive forebyggende tiltak. I forvaltningsplanens kapittel 9. *Forvaltningsmål, strategier og virkemidler*, går det frem at rovviltnemndas overordnede målsetting er:

Rovviltnemnda vil forvalte gaupe, jerv, bjørn og ulv presist på regionens bestandsmål samtidig som hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser ivaretas på best mulig måte.

Under *strategier* går det frem at rovviltnemnda vil oppfylle kompromisset som den overordnede målsettingen er, blant annet gjennom en *tydelig differensiert forvaltning* samt ved å *prioritere ressurser der de virker*.

Rovviltnemnda finansierer prosjektene *Næring & rovvilt i Finnmark* samt *Dyr i drift* i henholdsvis Finnmark og Troms.

Prosjektet *Næring & rovvilt i Finnmark* har følgende hovedmål:

Hovedmålsettingen med prosjektet er å bidra til å redusere skader fra rovvilt på beitedyr og på den måten bidra til å redusere konflikten mellom næringsutøvelse og forvaltning av rovvilt. Denne målsettingen skal nås gjennom effektive forebyggende og konfliktdempende tiltak, kompetanseoppbygging og informasjonstiltak.

Prosjektet Dyr i drift har følgende satsningsområder:

- 1. Iverksetting av effektive forebyggende og konfliktdempende tiltak*
- 2. Etablering av interkommunale skadefellingslag*
- 3. Legge til rette for rovviltjakt ved å avklare private grunneieres tillatelse til jakt*
- 4. Etablere og videreutvikle lokale rovviltjaktmiljøer i områder med bestand av rovvilt*
- 5. Samarbeide og være en støttfunksjon for prosjektet «Beitebruk i utmark»*
- 6. Informasjon og formidling*

Når det gjelder driftsomstillinger grunnet rovvilt har rovviltnemnda tatt opp dette i forvaltningsplanen, vi gjengir her hva vi har skrevet på sidene 67 og 83 i forvaltningsplanen:

Driftsomstillinger grunnet rovvilt

Rovviltnemnda mener det er av stor verdi for regionen, både økonomisk, estetisk, og med tanke på naturmangfoldet at husdyr kan beite i utmark. Utmarksbeite har også store dyrevelferdsmessige fordeler, ved at tamme beitedyr får muligheten til å utøve naturlig adferd. Nemnda ser likevel at dette i noen tilfeller blir så konfliktfylt at midler til driftsomstillinger kan være å foretrekke. Midler til driftsomstillinger fra sau kan brukes der en i fremtiden vil kunne forvente vedvarende store rovviltskader, uansett hvilke andre aktuelle tiltak som iverksettes. Områder med utfordringer i forhold til bjørn skal prioriteres, men også andre områder plaget av andre rovviltarter skal vurderes. Tanken om en differensiert og forutsigbar forvaltning skal ligge til grunn, men det er ikke et krav å være innenfor et A-område for rovvilt.

Inntil det foreligger en standard for driftsomstillinger grunnet rovvilt, vil rovviltnemnda legge rapport av 1. april 2011, fra arbeidsgruppe oppnevnt av LMD og MD «Driftsomstillinger grunnet rovvilt» til grunn.

10.8 Driftsomstillinger grunnet rovvilt

I region 8 er det beiteområder som har hatt store årlige tap grunnet rovvilt de senere årene. Enkelte besetninger er sterkt plaget av bjørn, hovedsakelig unge hannbjørner. Besetningene befinner seg utenfor A-området for bjørn, men tapene må kunne betegnes som meget store og vedvarende.

Rovviltforliket av 2011 sier i punkt 2.2.14:

Det legges til grunn at virkeliggjøringen av bestandsnivå for bjørn ikke vil kreve areal utover omfanget av dagens yngleområder. En økt tetthet av bjørn vil forsterke behovet for omstilling i landbruket i disse områdene. Det skal iverksettes nødvendige tiltak for å gjennomføre dette. Nivået på bevilgningene bestemmes i det enkelte års budsjett.

Rovviltnemnda ønsker å peke på at en økt tetthet av bjørn også vil kunne forsterke behovet for omstilling i områder som grenser til A-områdene. Nemnda kan prioritere omstillingsmidler fra regional FKT-pott, men det vil medføre at tilskudd til andre og nødvendige forebyggende- og konfliktdempende tiltak blir meget skadelidende. Rovviltnemnda mener derfor det er svært viktig det kommer på plass en nasjonal omstillingsordning, slik arbeidsgruppen oppnevnt av LMD og MD foreslår i rapporten Driftsomstillinger grunnet rovvilt.

I melding til Stortinget nr. 9 (2011–2012) om landbruks- og matpolitikken, Velkommen til bords, omtales også driftsomstilling grunnet rovvilt. Her vises det i punkt 9.11.1.2 til at arbeidsgruppas rapport skal følges opp med videre prosess. Rovviltnemnda i region 8 mener departementene bør gå i gang med denne prosessen og ta frem arbeidsgruppas anbefaling. Dersom det kommer på plass en nasjonal omstillingsordning, kan forvaltningen reelt tilby en mer verdig omstilling/nedlegging. Mange har investert betydelige midler i bruket og dette bør kompenseres under de rådende forholdene, dersom de gjennomfører omstilling som medfører opphør av sau på utmarksbeite.

Konklusjon

Rovviltnemnda i region 8 vil presisere at soneforvaltningen gir spesielle utfordringer i region 8, hvor det er beitedyr på utmarksbeite over tilnærmet alt landareal hele året, og hvor vi ikke kommer utenom å ha prioriterte rovviltområder i kalvingsområder for rein. Rovviltnemnda mener vi gjennom rullering av forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013, har foretatt de vurderingene ministrene ber oss gjøre. På dette tidspunkt å starte med nye prosesser som kan føre til endringer i soneinndelingen vil etter rovviltnemndas syn være i strid med rovviltforskriftens § 1 siste ledd:

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltnemnda i region 8 mener vi gjør det vi kan, med de virkemidler vi disponerer, for å løse oppgaven vi er gitt. Samtidig ser vi at med litt mer tilpassede redskaper kunne vi ha gjort enda mer. Derfor har vi viet forvaltningsplanens kapittel 10 til *Utfordringer i forvaltningen*, endringsbehov utenfor vår myndighet, som vi ser ville gjort oss bedre i stand til å løse oppgaven. Derfor har vi sammen med de andre rovviltnemdene i Norge utformet brevet der *Rovviltnemndene i Norge anmoder klima- og miljøministeren og landbruks- og matministeren om å ta grep i rovviltforvaltningen.*

18/14 Dyr i drift, orientering om aktiviteter de siste måneder

Vedtak:

Rovviltnemnda i region 8 tar aktivitetsplan for prosjektet Dyr i drift, med status per juni 2014, til orientering.

Innstilling til vedtak:

Rovviltnemnda i region 8 tar aktivitetsplan for prosjektet Dyr i drift, med status per juni 2014, til orientering.

På styringsgruppemøtet for prosjektet Dyr i drift den 29.1.2014 ble det vedtatt en aktivitetsplan for prosjektets arbeid i 2014. Vedlagt ligger denne aktivitetsplanen. Til høyre i planen fremgår status per juni 2014. Dette til rovviltnemndas orientering.

Aktivitetsplan 2014						
Vedtatt januar 2014						
Aktivitet	Beskrivelse	Periode	Ansvarlig	Samarbeidsparter	FKT	Status pr juni 2014
Satsingsområde 1						
Iverksettning av effektive forebyggende tiltak						
Forskningsprosjekt rein	Kalv i gjerde om vinteren - hvordan påvirker dette overlevelse på kalv og simle, produktivitet. Avklare behov, planlegge	Oppstart høst	DiD	NINA, enkelte RBD	Nei	Forprosjekt bestilt fra NINA
Informasjonsfolder	Oppdatere informasjonsfolder rovvilt Troms	April	DID	SNO/FM	Nei	Gjennomført
Møterunde RBD	Besøke resterende RBD i Troms og RBD i Nord-Troms. MÅL: Avklare utfordringer, sette mål, iverksette tiltak	Oppstart februar	DID	Rovvilt og Næring i Finnmark	Nei	Besøkt 7 distrikter i Troms + 2 svenske samebyer
Møterunde Beitelag	Gjelder kun prioriterte beitelag i rovviltsatte områder. MÅL: Avklare utfordringer, sette mål, iverksette tiltak	Hele året	DID	Beitelag, BIU	Nei	Besøkt Nordreisa Beitelag, hatt telefonmøter med Mandalen og Gratangen
Reindriftsseminar	Med vekt på utfordringene knyttet til rovvilt. To-dagers.	Mars eller nov	DID	NRL/FM//Samisk videreg skole	Ja	Tidspunkt, program og finansiering nesten i boks
Kadaverhundprosjekt	Gjennomføre ett introduksjonskurs etter ny modell samt en godkjenningsprøve	Juni	DID	Norske Kadaverhunder	Ja	Gjennomført. 5 nye godkjente ekipasjer
Satsingsområde 2						
Etablering av interkommunale skadefellingslag						
Kompetanseprogram	Gaupejaktkurs for ca 20 personer	Mars	DiD	Tura, NJFF	Ja	Gjennomført. 21 deltakere
	Kurs i ettersøk/skadefelling bjørn for ca 20 personer	Juni eller august	DID	Tura, NJFF	Ja	(Ikke innvilget)
	HMS-kurs (vinter- og våpensikkerhet, kameratredning) for ca 20 personer	April	DID	Røde kors	Ja	Gjennomført. 13 deltakere
	Bjørnejakt i Sverige for 4-6 spesielt utplukkede personer dersom mulig	August	DiD	Scandinaviske bjørneprosjekt	Ja	Kontakt etablert med svenske miljøer, venter på avklaring
Tilrettelegging	Innkjøp av luer og ID-kort	Februar/mars	DID	Vertskommuner	Ja	Gjennomført
Satsingsområde 3						
Tilrettelegging rovviltjakt						
Grunneiertillatelser	Nord-Troms: Avklare og ev bidra til å gjennomføre justeringer/oppgradering av prosjektet i samarbeid med Nordreisa kommune (økt budsjett, leie inn prosjektleder, organiseringen, inngå i styringsgruppe?)	Hele året	Nordreisa kommune?	DID, kommuner i Nord-Troms	Ja	Gjennomført. Kontinuerlig oppfølging ved behov
	Oppfølging grunneierlag i Målselv, Balsfjord, Lenvik, Sørreisa og Dyrøy. Vurdere tiltak (eget prosjekt?)	Hele året	DID	Kommuner	Nei	Målselv og Sørreisa: Gjennomført møter og sendt brev grunneierlag og bestandsplanområder for elg. Trenger mer avklaring
Satsingsområde 4						
Videreutvikle lokale rovviltjaktmiljøer						
Jervejaktprosjekt	Overordnet målsetting: Sikre velfungerende åteplasser over hele fylket (dekke opp for manglende områder). Ett jervejaktkurs, ett veiledende jakt. Introdukere bruk av hund? Nettverkssamling for jegere inkl oppfølging av enkeltjegere på åteplass.	Oktober/november	DID.	TURA, NJFF	Ja	Dyr i Drift har overtatt ansvaret for prosjektet. Starter august 2014
Prosjekt jakthund	Mer effektiv bruk av hund i rovviltjakt. Fokus på sporing og innlæring for noen få interesserte. Lavterskel	Oppstart vår	DiD	NJFF Jakt- og fiskesenteret	Ja	Oppstartet. 3 ekipasjer har allerede gjennomført første samling.
Prosjekt bjørnesporing	Videreføre avtale med eksisterende ekipasjer. Gjennomføre år 3 i samarbeid med SWDI for å oppnå målsettingen om minst steg 3.	Oppstart trenings-samling mai	DID	SWDI, SNO	Ja	Gjennomføres etter planen. Steg 3 innen rekkevidde i løpet av sommeren for en av de to ekipasjene
Satsingsområde 5						
Støttefunksjon for prosjekt Beite i Utmark						
Organisering radiobjeller	Avklare alternativ organisering og eventuelt foreslå ny modell	Oppstart februar	DID/BIU	Beitelag, TSG	Nei	Gjennomføres høsten 2014
Fagtur saueholdere	Bidra i planlegging samt gjennomføring av faturen?	Høst	BIU	DiD	Nei	Planlegging stort sett ferdig. Gjennomføres beg av oktober. Informasjon sendes ut før ferien
Andre oppgaver	Bidra etter behov fra BIU	Hele året	BIU	DiD	Nei	
Satsingsområde 6						
Informasjon og formidling						
Arena Rovvilt	Planlegging og gjennomføring 2014	Desember	DID		Nei	Avklaring gjennomføring eller ikke etter ferien
Prosjektorganisasjon	Møter i styringsgruppe og referansegruppe	Januar	DID		Nei	Gjennomført
Hjemmeside	Oppgradering	Februar	DiD		Nei	Gjennomført
Annet						
Regional landbr.plan	Sekretær for arbeidsgruppe Rovvilt	1. halvår	DiD	FM-landbruk	Nei	Gjennomført (planen er nå ferdig)
Finnmarksprosjektet	Samarbeid med rovviltprosjektet i Finnmark	Hele året	DiD	BNIF	Nei	Gjennomført samarbeid: Hjemmeside, sporsprosjekt, besøk reinbeitedistrikter i Nord-Troms